

Vytautas Mačernis

Vizijos

ĮŽANGA

Į žemę piktas vakaras atėjo,
Toks baisiai svetimas ir neramus,
O ten už lango blaškosi klajoklis vėjas
Ir lyg keleivis beldžias į duris.

Bet aš vidun jo niekad neįleisiu,
Duris užversiu dar tampriau -
Aš pilnas nerimo, kažko pasilgęs baisiai,
Paskendęs vakaro rimty, mąstau

Apie šią žemę ir kalvas suartas,
Ir iš storų sienojų pastatytus šiuos namus,
Ir žmones einant iš kartos į kartą -
Tuos žmones jaunos, pranašius.

Menu jų vasaros auksinį derlių,
Gegužės mėnesio naktis brandžias,
Laukus, priėjus pjūčiai, grūdą berlų
Ir kuriančių žmonių kančias.

Tai plazda jie šio vakaro šešėliuos,
Ryškėja mostai ir galia
Ir pamažu atgimsta vėlei,
Atgimsta vėlei per mane...

Šarnelė, 1939

PIRMOJI

Kai išbundu vidunakty klaikiam ir ima širdį plakti,
O smilkiniais tiksent kančia,
Vėl pamiršti vaizdai lyg pelkių šviesos rudeninę naktį
Praeina pro mane.

Ir aš matau gimtinę šiaurės kelią
Į saule degančius namus...
Ten pats vidudienis. Mergaitė skambina pietums varpeliais,
O jų skambėjimas toks linksmas ir saldus.

Tokia tyla! Ji lyg kančios pribrendęs lašas
Į kaitrą sunkias pamažu.
O saulės spinduliai ant klevo lapų laša
Ir lyg medus nutyška ant šakų.

Bet vakaruos antai jau temsta skliautas,
Kažkur toli dundėjimus girdžiu.
Ateina vandenys ant medžių kritusių šviesų nuplauti
Ir atgaivint laukų.

Po orą vaikosi perkūnijos oželiai,
Ištiesę giedančius sparnus;

Gėlės taurėj miegojęs vėjas keliasi,
Ir ima medžiai bust.

Ir jau pirmi lašai šiušena lapais -
Gainioja viesulas liūtis sodrias.
O nuo stogų tartum mergaitės čiurkšlės plepa,-
Upeliai sriūva į valkas.

Melsvi žaibai vagoja skliautus, dunda debesys ir šniokščia žemė,
Ir nebaigia trenksmai aidėt...
Bet pamažėl prašvinta pašaliai sutemę,
Ir audros tylą tartum vandenų išsekusi versmė.

Iš debesies suspindi saulė vėl, ir vyturėliai juokias.
Rasotom pievom atbrenda pavakarys;
Ir ežero melduos pablūdusios lakštutės suokia,
Ir garsina sodus strazdų daina skambi...

Greit vakaras. Iš lauko grįžta tėvas į namus, kiemu atbėga šunes,
O vakarienės dūmai iš raudono kamino jau driekias pažemiais,
Linguoja vėjas obelių viršūnėm,
Ir krypstančių langų stikluos jau paskutinės šviesos baigia žaist.

Ramu jau tėviškėj. Mėnulis pro klevus į kiemą žiūri;
Naktis graži ir dieviškai skaisti.
Tik pas mane tamsus vidunaktis, tik pelenuos maža ugnelė gūri,
Ir baisiai daužosi širdis.

[Kaunas, 1939]

ANTROJI

Žinau, kad žemėje yra vieni namai,
Kuriems dabar ateina rytas nuostabus,
Ten ilgesingai gieda prietemoj gaidžiai,
Ir ūkininko žingsniai aidi ten aplink namus.

Pasilenkiu prie žemės ir stebiu,
Kol rytmečio rasoje sudrėkusią kalvą kvėpėjime
Apsvaigsta man galva.
Tenai toli yra laukų,
Kur auga vien rugiai šviesių spalvų.
Kur triukšmo, gatvių purvinų
Nėra.

Įsiklausau:
Iš ten, kur šviečia vaiskios tolumos,
Saldus traliavimas atklysta į mane.
Ir aš matau: piemuo tarp pirštų meldą laiko
Ir pučia eidamas aukštyn upe.
Ir taip tarytum toji upė nerami,

Vingiuojanti tarp girių mėlynų, raistų ir pelkių,
Tasai traliavimas
Ligi širdies gelmių giliausių smelkias.

Aš laimės svaiguly jaučiu,
Kaip meldo paprasta daina
Pažadina iš miego slėnius ir laukus.

Išeina kažin kur nakties tamsa,
Ir kelias su miglom jos liūdesys sunkus.
Vėl slepias po stogais šikšnosparniai juodi,
Pabūgę rytmečio šviesos.
O aš einu vėl žemės ilgesy
Regėjimų liepsna liepsnot.

[Šarnelė, 1940]

TREČIOJI

Kai vieną rytą, eidamas pro seną ir apleistą sodą,
Per statinius vidur pasižiūrėjau,
Tenai virš tvenkinio praėjusios nakties šešėliai tingūs
Lyg paukščiai pašautais sparnais plazdėjo,
Ir vandenin palinkusios obels šakoj, matyt, seniai jau padžiauta skara
Pleveno ryto vėjuj.

Kutai mirgėjo tarp baltų žiedų, kuriuos mieguistos bitės
Varpeliais tolimais dūzgeno...
Atsiminimai lyg iš ūkanų iškilo, pagalvojus,
Jog tai skara seniai jau mirusios senolės mano.

Aš pažvelgiau į tėviškės laukus, dar rytmečio tyloj paskendusius,
Kai jie prieš saulę tekančią suklaupę meldės tyliai,
Ir šviesiame regėjime mačiau jaunosios rūbuose senolę skaisčią
Iš seno sodo vienumos pakylant.
Jinai lengvučiais žingsniais pasikėlė eit per žemę kvepiančią,
Jos akys buvo skaisčios lyg kalnuos du ežerėliai gilūs.

Priėjo ji upelį ir ranka vandens pasėmė,
Šaltais šaltais lašais suvilgė kakta, lūpas,
Paskui drąsiu mostu laukus palaimino
Ir vėl, pečius šilton skaron susupus,
Nuklydo ji tolyn, kur tolimam danguj du debesėliai
Balti balti lyg jūroj du maži laiveliai supos.

Dabar, kada einu pro seną, statiniais aptvertą sodą,
Kur tvenkinys niūrus, žaliais maurais užžėlęs,
Tenai, kur lyg tie paukščiai pašautais sparnais
Plevena praeities šešėliai,-
Aš vis matau, matau aš ją jaunosios rūbais.
Jinai lengvučiais žingsniais pro vartus išeina vėlei:
Jos akys tokios skaisčios mėlynos tarsi kalnuos du gilūs ežerėliai.
Dabar, kada širdis lyg tas keleivis, tyrų smėlyje suklupeš,
Kada svajonės lyg silpni drugeliai prieblandoje paklydę miršta,-
Dažnai jaučiu gaivinančius lašus ant lūpų lašant
Nuo jos į dangų iškeltų ekstazėj pirštų.

[Šarnelė, 1940]

KETVIRTOJI

I

Šiandien prisiminiau aš vieną nuotyki iš savo bundančios vaikystės metų,
Tą tylų vasaros sekmadienį, keliavusį pro mus,-

Kai ašen ir senolė - dviese -
Palikę buvom saugot ir dabot namus.

Didžiajam kambary, prie stalo, pievų, ežerų, pelkynų gėlėmis papuošto,
Iš didelių maldaknygių senolė meldėsi, atsidūsėdama slapčia,
Ir ašen, supamoj kėdėj sėdėdamas,
Ilgai stebėjau saulės langą grindyse.

Laukuos girdėjau vasaros vidudienio kvėpavimą.-
Jaučiau, kaip jis ateina pas mane pro atviras duris
Ir lyg sapne matytos karalaitės pirštais
Lengvai paliečia kaktą, lūpas ir akis.

Tiktai staiga į mano langą krito paukščio išskėstų sparnų šešėlis,
Pridengdamas man šviesų džiaugsmą ir svajas.
Aš suvirpėjau, puoliau prie senolės
Ir verkdamas kritau į jos rankas.

Patyrus mano nuotyki, senolė prašė nebeverkt,
Nušluostė ašaras ir pažadėjo gint mane
Nuo paukščio, kurs, atskrisdamas iš tolimos šalies, pakirto spindulių pluoštus,
Sudarančius man šviesų saulės langą grindyse.

Ji sakė man, kad galime svajot, tikėt ir džiaugtis:
Yra pasauly tik jaunystė, saulė ir namai,
O tolimų, nežinomų kraštų klajūnai, tie erdvėj paklydę paukščiai,
Čia žemėj lankosi retai.

II

Praėjo daugel metų. Ir senolė mirė.
Neliko kambary gėlių, neliko nė maldaknygių senų,
Ir širdyje skaistaus anų dienų tikėjimo
Neliko nė ženklų.

Nors kartais manyje suspindi saulės langas
Ir plečiasi lyg medis laisvėje aukštyn, platyn,-
Iš tolimų, nežinomų kraštų atklysta tas erdvių klajūnas paukštis
Ir meta didelių sparnų šešėlį mano džiaugsmo vidurin.

Ir, kai nėra kur veido nevilty priglaust,
Aš skausmo išplėstom akim matau,
Kaip traukias nuo manęs vidudienis, kaip slenka jis į vakaro šalis,
Ir silpsta jo kadais linksmi skambėję žingsniai,
Ir šnabžda kaitroje pavytę žolės:
Jis niekad niekad šičia nebegriš.

Ir aš matau, kaip bunda vakaras, slypėjęs miško pakraščiu šešėlius,
Matau, kaip slenka jis per lygumas plačias,
Kaip motinos mirties šaltom kaulėtom rankom
Aplėbia mano darbo ir kančios dienas.

[Kaunas, 1940]

PENKTOJI

I

Laukuose degė saulė. Buvo vasara. Ir augo didelė, švelni žolė miškų pavėsiuose,

Nuo upių pūtė šiltas vėjas atgalios.
Balti keliai tartum svajonės vienišos per lygumas beribėn tiesėsi,
Kai ašėjau per žemę žydinčią, apsvaigęs saulės spinduliuos.

Praeidamas mačiau artojų dideles šeimas, padrikusias laukų platybėse,
Regėjau jų nenykstančių darbų dienas ir neramias jų poilsio naktis.
Priebrendę buvo jau laukai, ir viršum jų tartum rami dvasia
Pleveno didelės pajūtis rimitis.

Paskui regėjau sunkų triūsą. Iš reto plakė šiurkščios darbininkų širdys,
Bronziniai jų veidai ir šaltos akys spinduliavo laisvės ir jėgos grožiu.
Jų rankos buvo grubios, kietos, pajuodavę ir suskirdę,
Jų sielos – aiškios, šviesios, lyg mažų vaikų.

Galvojau apie juos, parimęs pakelės žolėję, akis į mėlynas erdves įsmeigęs.
Galvojau apie jų gyvenimą ir būsimas kartas,
Kurios, atėję žemėn, augs, subręs, ir, kai jau bus diena šviesioji pasibaigus,
Mirtin nulenks be baimės galvas išdidžias.

Aš supratau tada žydėjimo ir subrendimo prasmę gilia,
Ir buvo sieloj taip ramu, kai užė vėjas kalvose,
Kai žemė, upių vandenys ir mėlynai miškai giedojo tyliai:
Gyvenk per mus, kad mes galėtum amžinai gyventi per tave.

II

Bet kartą baigė vasara. Laukai aptilo. Paskutiniai ežerų ir pelkių paukščiai
Pasuko į pietų šalis šiltas.

Ir ašen palikau namus, sodybą ir pilkąsias aukštumas
Ir atėjau miestan. O su manim atėjęs vakaras ilgais šešėliais klojo parkus ir
gatves.

Praeinant dideli lašai nuo mūro sienų purvinų ant veido tiško
Žmonėms, kurie skubėjo pro mane, keistų vilčių ir nerimo pilni.
Iš požemių iškilę darbininkai buvo niūrūs ir išblyškę:
Jie nešės nuobodį veiduos ir slaptą neapykantą širdy.

Per daugel metų jie įprato saulėn nepažvelgt, nepažiūrėti,
Sukniubę po dienos našta.
Jų taip, užgesdama iš lėto,
Išblėso džiaugsmo ir tikėjimo šviesa.

Per daugel metų įpratau ir aš iš jų nebesiskirt, savęs nebepažinti,
Lyg dulkė gatvių sukury aš pritapau prie nešančios srovės.
Ir kai naktim pakeldavo iš miego sunkios ir nelygios mintys,
Aš neberasdavau naujos vilties.

Už tai pamėgau ašen rudenį, liūdnas spalvas ir vėją,
Kurs apipurkščia šaltu lietumi gailias, bevystančias gėles,
Pamėgau tolimus, klaidžius kelius, kuriais negalima begrįžt išėjus,
Pamėgau griaut savy beaugančias galias.

Ir taip užgeso paskutinės džiaugsmo ugnys, o sieloj gimė pabaigos troškimas,
Skausmingoj rezignacijojej pasilgęs nebūties,
Aš pažiūrėjau į žvaigždes: ...kiek daug iš jų, per amžius degt ir šviest užgimę,
Rudens naktį prabėga erdvę ir užgęsta be prasmės.

III

Kai vieną vakarą lyg sužeista, kraujuos paplūdusi, iš lėto mirė saulė,
Kai aš abuojas toks stebėjau jos kančių finalo minutes
Ir kai žerėjo platumos ir prasivėrę toliai rodė seną, gniūžtantį pasaulį

Prasmengant į nakties gelmes,

Aš pajutau gyvybę, jėgą darbui ir gyvenimui sugrįžtant
Ir įkvėpimo ugnį plūstant kraujo takuose,
Ir nuostabų budrumą, begalinį ryžtą,
Užvaldantį mane.

IV

Tanakt, lyg svaidantis šviesas į tamsą laužas,
Liepsnojau per kartų kartas sukurto kraujo ir jėgos liepsna.
Gyvybės upė, skausmo ir mirties ledus pralaužus,
Tekėjo ateities linkme.
Tanakt regėjau žodį įkvėpimo liepsnose lyg naują saulę žerint,
Su juo ritmingai plakė visatos širdis.
Iš sielos, lyg šaltiniui prasivėrus,
Ištryško ateities vaizdų grandis.

Ir žody, tobulajam rutuly, nušvito naujas, nemirštąs pasaulis:
Jame skendėjo vandenynai ir kalnų viršūnės žvalgėsi aplinkui išdidžiai;
Ir amžinųjų vasarų kaitriojoje saulėje
Liepsnojo mano žemdirbių tėvynės kalvos ir laukai.

[Vilnius, 1941]

ŠEŠTOJI

Sodybą gaubė vasaros šilta naktis, ir snaudė sutemoj didžiulis sodas,
Kažkur toli girdėjos žemdirbių sodri daina.
Ir žvaigždės didelės į grįžtantį sodybon kelią švietė,
Ir viršum pievų sklaistės lyg balta gėlė migla.

Sėdėjau kambary, ką tik iš tolimos kelionės tėviškėn sugrįžęs,
Kai iš gyvų prisiminimų buvo, kėlėsi vaikystė tolima,
O iš senų paveikslų žvelgė į mane veidai senolių rūstūs,
Ir švietė sutemoj senolės šypsena.

Žiūrėjau praeitin... Bet pamažėl sunki galva nusviro ant krūtinės, ir išdrikę
mintys

Pasikeitė šviesių sapnų srove:
Sapnavos, vaikštau dideliam sode,
Baltučiai žiedlapiai lyg mažos peteliškės į žolynus krinta,-
Jos sukasi ir šnabžda, ir stipriu kvėpėjimu
Svaigina lyg vynu mane.

Ten sodo vidury, po didele purėta obelimi, matau, senolė sėdi,
Jos veidą ir akis nukloja lyg auksiniai siūlai per šakas nusvirę spinduliai,
Jos baltus plaukus nežymiai kedena vėjas,
Ir margina rūbus užkriūtę obelių žiedai.

Aš prieinu arčiau. Jinai atsisuka ir pakelia akis:
"Tai tu, sūnel, grįžai namolei?!
Prieik arčiau ir sėsk šalia...
Kiek aš dienų pralaukiau čia, į kelią žvelgdama, tavęs!
Sakyk, ar nepavargai pasaulyje? Sakyk senolei!
Paguosk jos pralūkėtas, praliūdėtas dieneles".

Aš sėduos ir tariu: "Senole mano, jei žinotum, kaip tavęs aš pasiilgau,
Sodybos ir namų, laukų plačiųjų...

Atsimeni, vaikystėje kadais
Mes mėgdavom išeit laukuosna dujen.

O būdavo kaitra. Javų perpus nulinkę varpos,
Pakvipę gintaru liepsnodavo miškai ugnį.
Ir mėlynam danguj lyg kaulo pilys gretimų bažnyčių bokštai
Atrodydavo dieviškai balti.

Mes dviese eidavom laukais, rimti, už rankų susikibę,
Sustodavom prie ežero, kurs buvo giedras lyg vienakio milžino akis,
Pakildavo ten paukštis vienišas, nuo lizdo nubaidytas,
Ir tūpdavo anapus ežero, toliau patinęs skrist.

O ašen tuoj, į kiaurą luotą įsisėdęs,
Nuplaukdavau net į toliausius ežero krantus,
Ir kai išvargęs grįždavau, tu išdidžiai šypsodama sakydavai:
"Tu mano nerami, maža žebenkštis, amžinai judrus ir gyvas,
Ir nežinia, kas iš tavęs paaugus bus".

Bet visa tai šiandien jau praeitis.
Tai knygon sukloti iš vieno liūdinčio pavasario žiedai.
Užlieja ilgesys begėstančias akis,
Kai juos prisiminimų knygoje vartai.

Atsimenu, kai tik paaugau, tuoj pasaulin išėjau.
Buvau nerūpestingas ir šypsodamas žvelgiau į dirbančiųjų dalį.
O buvo pats pavasaris, ir debesėliai sklaidės melsvumoje,
Išbėgę miško pakraštį, lapojo šviesūs ir jauni berželiai.

Buvau be galo neramus, todėl siaučiau vienmečių ir draugų būry...
Visi mes ėjom išdykaudami pagal saulėtą laiko upę.
Mergaitės puošė galvas gėlėmis, mes laužem medžių pumpuruotas šakeles
Ir mėtėm vandenin, tegu jas neša bangos įsisupe.

Perdien pavargę kelyje, saulėleidžio metu kalnų šlaituos susėdę,
Giliai nurimę žvelgdavom žemyn, kur tiesės lygumos, kaimai,
Ten kildavo į dangų piemenų sukurto laužo dūmai,
Paskui ateidavo naktis, barstydama dangun žvaigždes,
Ir mus pavergdavo jų aukštas ir kilnus ramumas.

Bet visa tai šiandien jau praeitis.
Tai knygon sukloti iš vieno liūdinčio pavasario žiedai.
Užlieja ilgesys begėstančias akis,
Kai juos prisiminimų knygoje vartai.

Paskui lemtis išskyrė mus, ir metai pridavė veidams rimumo,
Aš knygon įbedžiau šviesias akis.
Buvau pavargęs truputį, širdy kažko tai buvo gaila,
O veide žaidė rudeninės saulės spindulys.

Palenkęs galvą įžengiau į didelių namų ledinę tylą.
Čia buvo vakaras, languos pakoręs gėstančio dangaus spalvas.

Aš žvakę įžiebiau ir dirbau tyloje pasiklausydamas,
Kaip priemiesčiuos šiaurinis vėjas kyla
Ir kaip dainuoja valkatos liūdnas dainas.

Tiesos neradę niekur, liūdnos ir pavargę akys
Piktai sužiuro į nakties gelmes:
Tai visos mūsų dienos lyg ugnies liepsnon įskridusios plaštakės
Vien nežinia ir mirtį tesuras.

Jei taip, teblėsta pamažu jautrus linksmumas,
Tebūva dienos ir svajonės skausmo surakintos,
Tegu jaunystė kaip ugnis, mesta į tamsią naktį,
Nušvietusi erdves, juoda anglim į žemę krinta.

Bet kartais aš jaučiu: ne taip kalbėt reikėtų;
Ir noris laimę užmiršt ir darbui atiduot rankas.
Ir kaupias jėgos, rods, galėtum vargo ir kančios skliautus pečiais nukelti
Ir visą šalį po nauju dangum išvest".

Aš nutilau. Senolė į mane pasižiūrėjo,
Paskui nuleido galvą ir ilgai sėdėjo pasilenkus tyloje.
Tada, paėmus mano ranką, tarė: "Nors nesupratau aš daugel žodžių,
Tačiau atspėjo juos širdis, pamilusi tave.

Kai tu, mažytis būdams, rytais iš miego atsikėlęs,
Manęs bučiuot pribėgdavai, papūtęs lūputes,
Ir kai paskui toks rimtas žaisdavai ties mano langu,
Sakyk, kaip aš galėjau nepamilt tavęs?

Atsimenu, kaip kartą tu, visus šunes susivadinęs,
Lyg viesulas išdūmei į laukus.
Ir negrižai... Aš išėjau tavęs ieškoti nusiminus
Ir parugėj radau... vienoj krūvoj bemiegančius visus.

Tada ant rankų paėmiau tave ir nešdama namo svajojau:
Užaugš sūnelis didelis ir savo tėviškę valdys.
Ir žemė taps lyg sodas žydintis,
Ir bus graži genčių šalis".

Kai rytmečio šviesa, ant mano blėstančių sapnų lyg purpurus užkritis,
Išbudino mane, pašokau aš ir kambary apsidairiau:
Tekėjo saulė. Jos gaisrų pašvaistės
Kaskart liepsnojo vis plačiau.

Aš pažvelgiau į bundančius laukus. Ten pirmos darbininkų gretos
Iškėlė tartum maldai tvirtas, dideles rankas.
Taip gimė darbas. Dirbančių eilėn ir ašen įsijungti nuskubėjau
Per pievų lygumas plačias.

Man einant iš kalnų atskridęs lengvas rytmetinis vėjas
Kuždėjo: "Tavo laimė pakely..."
Ir žemė pro rasas, lyg džiaugsmo ašarom užlietas veidas,
Spindėjo nemirtinga, išdidi.

[Šarnelė, 1942]

SEPTINTOJI

I

Anoj pavasario laukų ir žemės laiminimo šventėj
Džiaugsminga nuotaika užliejo mano protėvių namus.
Atėjus vakarui pro langus pasipylė smagios šviesos,
Ir pasigirdo juokas įstabus,

Nes tolimųjų vakarų, šaltosios šiaurės gentys, susirinkę į senolių namą,
Vėl prakalbėjo išdidžia tėvų tarpe,

Ir jų gražuolės moterys, grakščiai palenkę galvas,
Šypojos vėl slaptinga šypsena.

Iš kiemo sužaliavusia veja išėję pasivaikščirot aukštos šviesiaplaukės jų
mergaitės

Staiga pajuto lengvą vėją supantis palaido rūbo vilnyse.
O vakaras vėsiais bernioko pirštais lietė jų lengvai tepridengtus pečius
Ir kėlė svaigulingą virpesį slapčia.

Tavakar vynas buvo toks tamsus, ir šviesios gėlės
Paliejo srovėmis kvapus svaigius.
Ir ilgas valandas plačiai patvinus džiaugsmo upė
Murmėjo apie laimės stebuklus.

Tiktai giliam vidunakty tartum pavargę akys užsimerkė visos šviesos,
Ir pokylio namai paskendo miego ir sapnų rimty.
Vien mano kambario baltų užuolaidų kuteliais bėginėjo mėnesienos spindulys,
Ir širdyje tebevirpėjo vakaro šviesa skaisti.

Pro langą matės šešėliuotos plačios lygumos
Ir ant sumigusių kalvų rugiai išplaukę.
Ir išėjau pro sodą į laukus, kur baltas kelias tolumon
Tartum svajonė pakerėta traukė.

Aplinkui horizonto pakraščiais juodavo tolimų miškų grandinės,
Žerėjo viršum pievų miglos baltos pasikėlę.
Ir man staiga kažin kodėl prisiminė keista legenda
Apie pasakišką karalių gėlę.

Jeigu rožiniai jos lapeliai kam ant veido ar širdies užkrinta,
Nemirtingumo saulė tam skaisčiai dienas nušviečia,
Iš jo burnos pasipila skaidrieji žodžiai,
Artyn atskambantys tartum bičių auksinių spiečius,
Ir jų melodija pavergia širdis vargo ir kančios žmonių
Slaptuoju neramumo troškimu.

Tavakar pamiršau, jog tai vien tik keista legenda
Apie pasakišką karalių gėlę,
Nes aš buvau toks jaunas ir jautrus, nes pokylio svaigi liepsna
Many melsvųjų tolių ilgesį sukėlė,
Ir aš nuklydau į rytus pavasario nakties laukais,
Tikėdamas legendos žodžiais įstabiais.

Ėjau tolyn. O pamažu artėjo ryto valandos. Nakties auksiniai žiburiai pavargę
geso,
Pašiorpę paukščiai neramiai sujudo savo lizduose.
Nuo medžių didelės bespalvės ašaros lašėjo žemėn,
Ir ūkanotu dangumi iš lėto kopė saulė balzguna.
Ir kasdienybės šaltas spindulys
Vėl atitolino legendų ir svajų šalis.

II

Praėjo daug dienų...
Tačiau išlikę širdyje anos legendos žodžiai
Many kas vakaras suplėšo kasdienybės pančius ir varžtus,
Ir išsilaisvinus dvasia vėl skrenda ten, į nuostabių šviesų šalis,
Kur plaukia vėjas, šiltas ir gailvus.

Ir aš einu per virpančią švelnių šešėlių žemę,

Užu savęs palikdamas sumigusius laukus ir kvepiančių kalvų gretas,
Ir kylančiu širdies pulsavimu jaučiu karališkos gėlės artumą,
Ir horizonte jau regiu palaimintų rytų liepsnas.

Kai saulė sužėrės, aš grįšiu vėl į protėvių namus, ant rankų nešdamas karalių
gėlę,
O pasitikt išeis išdidžios vakarų ir šiaurės gentys
Ir jų gražuolės moterys, ir aukštos šviesiaplaukės jų mergaitės,
Atėjusios į žemės laiminimo šventę.

[Vilnius, 1942]

PABAIGA

Už lango jau ne vakaras, ne vėjas. Tai nakties negyvos akys
Sustingę stebi sielos židiny begėstančius vaizdus,
Ir nerami širdis lyg paukštis, kurs kadais krantan saulėtan plakės,
Šianakt virš tuštumos sūpuoja ilstančius sparnus.

O Nebūtis, skausmu išpuošus mintį paskutinę,
Paženklina šiais žodžiais išsakytas svajones,
Ir šios nakties keleiviai, josios veidą atpažinę,
Iš siaubo metasi į nuodėmės gelmes liūdnas.

Žinau: ne jiems kovot prieš ją tą kovą sunkią ir nelygią,
Ne jiems praeiti žemę išdidžiai ramiu žingsniu,
Bet štai širdis vėl klieda apie naują ir prasmingą žygį,
Ir, degdamas liepsnoj, aš vėl regiu,

Kaip nykią naktį dykumų keliu smėlētu,
Skausmingų abejonių lydima,
Tačiau be aimanų, be skundo, susikaupus ir iš lėto
Į priekį smelkiasi naujoji milžinų karta.

Jinai netrokšta pergalės. Ir žino, kad lauktoji pažinimo saulė
Pro nežinios tirštuosius debesis jai niekad nenušvis,
Bet išvidinio nerimo pilna ji veržias, nugali pasaulį
Ir pagaliau sumerkia tamsoje šviesos pasilgusias akis,

Aš ją regiu šianakt, senolių kambary prie lango susigūžęs,
Bet štai atėjo paskyrimo valanda:
Kurčioj tyloj nuaidi laikrodžio lediniai dūžiai,
Ir aš keliuos ir praveriu duris. Į veidus padvelkia tamsa.

Iš vienišų svajonių tik pakilęs, nuo regėjimo vaizdų apsvaigęs,
Iš karto netvirtai, parinkdamas žingsnius, einu,
Bet pamažu tvirtėja eisena ir netikrumas baigias,
Ir jau po kojom dunda vieškelis, vedas ligi didžiųjų aukštumų.

[Šarnelė, 1942.VII.18]